
BIOGRAFIE

František Hieke-Stoj. Voják tělem i duší

► František Prepsl

Studie se věnuje osobě významného bývalého československého zpravodajského důstojníka Františka Hiekeho. Volba padla na tuto osobnost, která je často prezentována okrajově v řadě publikací spojených s druhým odbojem a která si svými činy zaslouží naši pozornost. Text se zaměřuje hlavně na jeho profesní život od vojenských počátků v první světové válce přes meziválečné období až k přelomu čtyřicátých a padesátých let dvacátého století, kdy zažil perzekuci tehdejšího režimu.

Na základě studia dostupných archivních pramenů (uložených v Archivu bezpečnostních složek) a literatury se jedná o bližší pohled na osobu Františka Hiekeho. Porovnáním informací v archiváliích uložených ve Vojenském historickém archivu a jeho osobních pamětí publikovaných v periodiku *Historie a vojenství* došlo k lepšímu vyličení Hiekeho působení v průběhu druhé světové války, spojeného s podporou domácího odboje.

František Hieke se narodil 3. července 1893 v Roudnici nad Labem v místní části Hracholusky. Pocházel ze skromných poměrů, otec Vilibald vykonával živnost dlaždiče a matka Terezie byla dcerou zemědělského dělníka.¹ Obecnou školu a tři třídy měšťanské školy vychodil Hieke v Roudnici nad Labem a po ukončení základní školy² pokračoval v dvouletém studiu na německé dřevařské průmyslové škole v Kašperských Horách, odkud přestoupil do české stavební školy v Plzni, kterou ukončil maturitní zkouškou dne 15. března 1913.³ Po absolutoriu byl odveden u okresního doplňovacího velitelství v Litoměřicích a dne 25. srpna 1914 nastoupil k c. k. 42. pěšímu pluku v Terezíně, kde krátce působil, a již 10. září 1914 byl

1 Vilibald Hieke zemřel v roce 1933. Terezie Hieková, rozená Vilémová, zemřela již v roce 1910. Viz ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – osobní spis, s. 28.

2 ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – osobní spis, s. 28. Zde je uvedeno, že František Hieke se vyučil tesařským dělníkem a nějakou dobu tuto profesi vykonával. Shodný údaj je uveden v archiválii ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-73-7, s. 11, s. 28.

3 VHA – KL (kvalifikační listina) František Hieke (1893) – přehled vzdělání uvedený v návrhu na povýšení, list č. 22.

přemístěn k c. k. 74. pěšímu pluku v Jičíně. Zde absolvoval pěchotní důstojnickou školu v záloze a dne 2. března 1915 odešel na ruskou frontu. Dne 22. dubna 1915 přeběhl do ruského zajetí a v zajateckém táboře v Kazani se přihlásil do československých legií. Přijetí neproběhlo bez komplikací a službu nastoupil dne 15. května 1916 u 1. srbské dobrovolnické divize v Oděse. Zde absolvoval tříměsíční důstojnický kurz a byl zařazen jako velitel čety ke 2. srbskému pěšímu pluku. S tímto vojenským útvarem nastoupil na frontu, kde byl v Dobrudži těžce raněn, a až do počátku roku 1917 byl hospitalizován ve vojenské nemocnici v Oděse. Po úspěšné léčbě nastoupil k témuž pluku jako velitel čety a později se stal velitelem roty náhradního praporu srbského dobrovolnického sboru v Oděse. V této funkci na jaře odjel do Murmansku a byl přidělen jako zpravodajský důstojník u hlavního štábu spojeneckých sil. V témže roce absolvoval zpravodajský a kulometný kurz. V průběhu svého působení v srbské armádě byl povyšován od desátníka až po nadporučíka.⁴

František Hieke působil v armádě i po skončení první světové války. V polovině listopadu 1919 byl odeslán do Československa, kam dorazil 15. prosince 1919. Po repatriční dovolené byl od 1. ledna 1920 zařazen do hodnosti zpravodajského důstojníka k velitelství 8. divize v Opavě a od května 1920 byl povýšen do hodnosti kapitána. Zde setrval do 2. prosince 1920, kdy byl přemístěn k pěšímu pluku 26 v Levicích, kde vykonával funkci velitele kulometné roty. Od 1. srpna 1921 do 30. září 1925 byl přidělen k pěšímu pluku 39 v Bratislavě, zde působil jako velitel kulometné a později pěší roty. Dne 26. června 1923 byl povýšen na štábního kapitána. Posléze byl krátce přidělen jako konceptní důstojník u 2. oddělení štábu ZVV (Zemské vojenské velitelství) Bratislava. Dne 1. října 1925 byl přemístěn k hraničářskému praporu 8 v Šachách. Od dubna 1927 již působil v Praze, kde začal vykonávat službu zpravodajského důstojníka a v roce 1933 byl přemístěn k pěšímu pluku 33, ale přidělení zůstalo nezměněno. V tomto období studoval na Svobodné škole politických nauk v Praze. V roce 1928 absolvoval zpravodajský kurz a kriminalistický kurz při Univerzitě Karlově a o rok později zpravodajský kurz při Ministerstvu národní obrany. Dne 7. listopadu 1930 byl povýšen do hodnosti majora a od 15. dubna 1931 sloužil u 2. oddělení štábu ZVV Praha. Hieke od konce září 1936 vykonával funkci styčného důstojníka na Zemském finančním ředitelství v Praze. Zde koordinoval zpravodajskou činnost s vybranými příslušníky pohraniční Finanční stráže⁵ na hranicích s Německem a Rakouskem.

Dne 30. září 1936 byl přidělen k velitelství 1. sboru v Praze, ale již poslední den roku 1936 začal působit na Hlavním štábu čs. armády. Sloužil na pozici spojovacího důstojníka při 2. oddělení. Hieke působil do konce ledna 1939 u ŘOP (Ředitelství opevňovacích prací) v Praze jako přednosta zpravodajské skupiny, zde byl povýšen

4 LÁNÍK, Jaroslav a kol. *Vojenské osobnosti československého odboje 1939–1945*. Praha – Bratislava: VHÚ, 2005, s. 94–95.

5 Finanční stráž. In: *KVH 1. prapor SOS* [online]. 2011 [cit. 22. 1. 2020]. Dostupné z: <http://www.1-prapor-sos.wz.cz/sos/fs.html>.

na podplukovníka. Náplní této náročné práce bylo prověřování všech osob a firem, které se podílely na výstavbě opevnění, jak uvádí v protokolu ze dne 25. listopadu 1949.⁶ Dne 31. ledna 1939 nastoupil službu do 2. oddělení hlavního štábu, působil tam až do jeho definitivního zrušení a poté nastoupil na Úřad předsednictva vlády. V této době byl již plně zapojen do protinacistického odboje v rámci Ústředního vedení obrany národa. Spolupracoval přímo jak s arm. gen. Josefem Bílým⁷, tak s plk. GŠ Šimonem Drgáčem⁸, plk. GŠ Františkem Havlem⁹, mjr. GŠ Jaroslavem Hájíčkem¹⁰ a pplk. dělostřelectva Josefem Mašínem.

František Hieke před odchodem do zahraničí po 15. březnu 1939 opatroval prostřednictvím českých občanů německé dokumenty, které obsahovaly hlavně nařízení k zatčení.¹¹ Nadále sledoval a paralyzoval činnost českých fašistů a vlnajkařů. Od finanční stráže se Hiekemu podařilo zajistit dvě nákladní auta karabin včetně nábojů, které předal skupině Josefa Mašína. František Hieke se ve své činnosti zaměřil na sledování aktivit příznivců germanofilských politických předáků a zrádců, mezi které patřil bývalý nechvalně proslulý plk. Emanuel Moravec. Svými aktivitami se snažil infiltrovat do organizací českých fašistů, z kterých se často stávali udavači, agenti a provokatéři gestapa a dalších nacistických tajných služeb. Udržoval kontakt s bývalým majorem československé armády, který byl jedním z pobočníků Gajdovy

6 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-73-7, s. 11.

7 Josef Bílý (30. 6. 1872 Ochoz u Zbonína – 28. 9. 1941 Praha), arm. gen., zakladatel obrany národa a její první velitel. Popraven nacisty spolu s gen. Hugem Vojtou. Viz LÁNÍK, Jaroslav, ref. 4, s. 26–27.

8 Šimon Drgáč (8. 11. 1892 Mutěnice – 28. 6. 1980 Praha), arm. gen., legionář, prvorepublikový přednosta 2. oddělení hlavního štábu. Spolupracoval s div. gen. Aloisem Eliášem. Viz LÁNÍK, Jaroslav, ref. 4, s. 61.

9 František Havel (4. 7. 1896 – 23. 9. 1977), plk. gšt., po roce 1945 gen. Dne 14. 3. 1939 pověřen řízením ZS HŠ v likvidaci. Při této činnosti se podařilo ve spolupráci s Františkem Hiekem pro odboj zachránit částku dvou milionů korun. S účetními knihami pomohl pplk. Třebízský a po jejich úpravě v příruční pokladně byly finance vyjmuty z evidence MNO. Z této funkce odešel jako ministerský rada do úřadu vlády gen. Eliáše. V roce 1939 byl zadržen, vyslýchán a následně zatčen. Během celé války byl vězněn v koncentračním táboře a patřil k hlavním poválečným kritikům práce gen. Františka Moravce včetně jeho osobnosti a používaných metod zpravodajské práce. Viz ŠOLC, Jiří. *Po boku prezidenta. František Moravec a jeho zpravodajská služba ve světle archivních dokumentů*. Praha: Naše vojsko, 2007, s. 48–52.

10 Jaroslav Hájíček (25. 8. 1899 Hostí, okr. Týn nad Vltavou – 21. 3. 1978 Praha), pplk. gšt., styčný a zpravodajský důstojník, velitel zpravodajského oddělení Ústředního vedení Obrany národa. Při organizování odbojové skupiny ON usiloval o navázání radiového spojení se zahraničím, tj. propojení čs. domácieho a zahraničního odboje. Dále působil při expozituru v Haifě, velitel Československé vojenské mise v Turecku. Patřil mezi nejlepší čs. válečné zpravodajce. Během válečného konfliktu používal krycí jména dr. KŘÍŽ, BROŽÍK, Petr JAROSLAV atd. Počátkem roku 1946 byl povolán zpět z Istanbulu do Prahy a nastoupil k 2. oddělení hlavního štábu MNO. Viz LÁNÍK, Jaroslav, ref. 4, s. 86–87.

11 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-73-7, s. 12.

fašistické organizace Vlajka, která sídlila na Uhelném trhu v Praze. Svými projevy předstírané sympatie k tomuto hnutí se mu úspěšně dařilo získávat cenné informace. Hiekeho významným agentem byl bývalý redaktor a sekretář Národních listů Josef Jošt¹², který měl jako někdejší člen Národní obce fašistické prominentní kontakty a mohl předávat zpravodajsky hodnotné zprávy, ale i mezi dalšími novináři se našla řada osob, která byla ochotna předávat zprávy českému odboji. Byli to bývalí agenti, kteří spolupracovali s 2. oddělením hlavního štábu, zprostředkovali kontakty na policejní úředníky, kteří při vyřizování úřední agendy přicházeli do kontaktu s okupačním aparátem. František Hieke tak získával kvalitní informace z prostředí pražského gestapa a mohl předem varovat členy odboje před zatčením. Údaje se měly čerpat z kartotéčních lístků. Toto napojení se v budoucnu osvědčilo k získávání důležitých informací pro členy tzv. první garnitury obrany národa.

Před hrozbou zatčení František Hieke uprchl 19. prosince 1939 do zahraničí a cestoval do Bělehradu. Cesta do Jugoslávie byla náročná, ale i nebezpečná.¹³ Takové trasy a způsoby ilegálních odchodů z protektorátu využívala řada bývalých československých občanů, kteří se snažili aktivně zapojit do boje proti hitlerovskému Německu. Impulzem k odchodu do zahraničí byla zpráva o chystaném zatčení. Hieke celou situaci monitoroval a po odchodu pracovníků gestapa z bytu urychleně odstěhoval manželku s dcerou Hanou do Malé Lhoty u Sobotky. Po návratu do Prahy se sešel s gen. Josefem Bílým. Po konzultaci s ním a s dalšími členy odboje se spojil s mjr. Jaroslavem Kurcem, kterému také hrozilo zatčení. Kurc s Hiekem odjeli vlakem do Uherského Brodu a pokračovali v další cestě autem k tzv. Holubyho chatě, nacházející se na východním svahu Velké Javořiny v oblasti Bílých Karpat. Tehdejší správce chaty Alois Zálešák převáděl lidi na Slovensko. Přestože tam již působila německá pohraniční stráž, za pomoci Slováků se jim podařilo dostat až do Bratislavy.¹⁴

V Bratislavě měl být v jednom knihkupectví kontaktován Karel Hostaša¹⁵, který den předtím odešel do zahraničí a unikl velkému zatýkání. Hieke kontaktoval na záložní adrese úředníka ze slovenského Ministerstva železnic. Ten je poslal spolu s mjr. Kurcem do Sence s dalšími pokyny. Na určené adrese se nacházely další tři

12 Josef Jošt (3. 9. 1895 Praha – 2. 10. 1942 Plötzensee, Berlín), redaktor Národních listů, tajemník Poštovního šekového úřadu. Jeho odbojová činnost byla monitorována gestapem a přes pokus uniknout perzekuci byl 22. 5. 1940 dopaden. Při zatýkání se pokusil spáchat sebevraždu. Odsouzen lidovým soudním dvorem v Berlíně k trestu smrti ve dnech 23. a 24. 4. 1942. Viz Dokumentace popravených Čechoslováků... In: ÚSTR [online]. 2020 [cit. 22. 1. 2020]. Dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/uvod/popraveni-plotzensee>.

13 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-73-7, s. 12, 13.

14 HIEKE-STOJ, František. Mé vzpomínky z druhé světové války. *Historie a vojenství* č. 4/1968, s. 581–614.

15 Karel Hostaša, poručík pěchoty, krycí jméno ZETA. Později se s ním František Hieke setkal v Bělehradu. Hostaša se věnoval československému odboji na Slovensku, kde se spolupracovníkem dr. Michalem Zibrínem pokoušeli vybudovat zpravodajskou síť s rádiovým spojením. Viz ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-73-7, s. 17.

osoby, jedna z nich byl student medicíny. Cesta do Budapešti byla z konspiračních důvodů velmi náročná. Postupovalo se neschůdným terénem bez možnosti přesunu po silnici či železnici. Trasu absolvovali v délce asi 25 kilometrů až do zastávky Heggyespuszta. Cesta se neobešla bez řady komplikací, mladý medik začal například z vlastní iniciativy jednat s maďarským železničářem, o kterém se domníval, že je původem ze Slovenska. Sdělil mu, že všichni prchají ze Slovenska směrem do Jugoslávie a potřebují se dostat do Budapešti. Vlakem dojeli do příští stanice s názvem Diosek a tam byli zadrženi maďarskou policií. Druhý den byli předvedeni k výslechu, který vedl nadporučík. Zpočátku je chtěl vrátit na Slovensko, ale po věcné debatě bylo zmíněno, že vzhledem k mezinárodním předpisům a zákonům je nesmějí vydat zpět. Odůvodňovali to tím, že když již překročili bez následků jiný stát, měli by je vyhostit do jiného sousedního státu, například do Jugoslávie. Díky těmto argumentům se podařilo nadporučíka přesvědčit a k repatriaci do protektorátu nedošlo. Přesto byli ve vazbě drženi sedm dnů místo obvyklých tří. Po odpykání trestu byli naloženi do auta a odvezeni na nejbližší železniční stanici. Pak již pokračovali do Budapešti, kde kontaktovali francouzský konzulát, kde je přijal kapitán Jaroslav Selner. Ten jim sdělil, že jim nemůže vystavit nové pasy, a budou tak muset cestovat bez dokladů. Později Jaroslavu Kurcovi slíbili odjezd židovským vystěhovaleckým transportem. Transport však nebyl vypraven a řada vystěhovalců byla pozatýkána. Kurc byl nakonec vyhoštěn na Slovensko. Po delším naléhání a dožadování dostal František Hieke s Jaroslavem Studlarem¹⁶ pas a odešli na jugoslávský konzulát. František Hieke na jugoslávském konzulátu uvedl, že je bývalý srbský dobrovolník a má v úmyslu odjet do Francie a vstoupit do armády. Na základě jednání obdrželi Hieke se Studlarem průjezdní víza. Po dvou dnech odjeli vlakem do Segedinu a druhý den pokračovali lokální tratí podél jugoslávských hranic. Asi po hodinové jízdě vystoupili na šesté stanici a byli převaděčem Steinem nasměrováni k jugoslávské hranici. Po překročení hranice došlo k jejich zadržení jugoslávskou pohraniční stráží. Vzhledem k tomu, že František Hieke sloužil za první světové války u srbských jednotek, proběhlo jejich zadržení hladce a ještě téhož dne byli propuštěni na svobodu. V Bělehradě se druhý den přihlásili v Českém domě do armády u JUDr. Antonína Tichého, který je již odkázal na mjr. Jaroslava Hájíčka.¹⁷

Předválečné Československo mělo s Jugoslávií nadstandardní vztahy v oblasti hospodářské, vojenské a zpravodajské spolupráce v rámci tzv. Malé dohody. Daleko větší význam pro obě strany měla ale spolupráce neoficiální, ke které došlo na počátku války, hlavně po porážce Polska. Až do listopadu 1939 měl československý odboj v Jugoslávii spíše formu humanitární a organizační. Centrem odboje byl

16 Jaroslav Studlar (nar. 4. 5. 1896 Čichtice, okr. Písek – 17. 7. 1969 New York), brig. gen., krycí jméno HUSINECKÝ, člen druhého odboje, velitel čs. dělostřeleckého pluku I. ve Francii. Později byl velitelem čs. samostatné brigády v SSSR a náčelníkem československé vojenské mise v Jugoslávii. Více viz LÁNÍK, Jaroslav, ref. 4, s. 274.

17 HIEKE-STOJ, František, ref. 14, s. 581–614.

československý zastupitelský úřad v Bělehradu. Odboj spolupracoval s místními krajanskými spolky a organizacemi. Odbojáři využívali možností k získávání informací o situaci doma od československých uprchlíků z protektorátu a Slovenska. Získané informace se dále zpracovávaly v PAÚ (Předsunutá agenturní ústředna). Svoje zastoupení v Jugoslávii měly firmy Škoda, Zbrojovka, Baťa a Dunajplavba a v nich pracovala řada odborníků a dělníků z Československa. Mnoho Jugoslávčů, jak se potvrdilo později, sympatizovalo s osudem Čechoslováků a odbojovým snahám se dostávalo podpory z řad jednotlivců z armádních kruhů a státní správy. František Hieke nejprve působil od 1. ledna 1940 do 15. dubna 1941 jako československý vojenský zmocněnec v Bělehradě, kde začal používat krycí jméno Petar STOJ.¹⁸ V rámci zpravodajské ústředny Marie se podílel na pomoci československým občanům odcházejícím do zahraničních armád. Důvodem ustanovení Františka Hiekeho k organizaci byl i ten fakt, že dobře ovládal srbštinu a byl znalý místních zvyklostí.¹⁹ Hieke

-
- 18 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-73-7, s. 14. Jméno Petar STOJ používal Hieke kvůli vystavení jugoslávského cestovního pasu. Toto jméno měl podle něj původně používat Studlar. Poté ho přijal za svoje krycí jméno a stalo se jeho celoživotní přezdívkou.
- 19 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-73-7, s. 14. Řada čs. uprchlíků byla převážena do Francie nebo na Střední východ. Tam směřovala i řada kurýrních zásilek domácího odboje a odtamtud zpětně docházely do vlasti peníze, vysílací stanice, menší části zbraní a speciální ženíjní materiál pro sabotážní akce. Roku 1940 byli odvezeni do Německa hlavní organizátoři odboje: dr. Seltner z Bělehradu, p. Veselý – taj. Čs. svazu v Jugoslávii ze Záhřebu, p. Goda Jirásek – technický úředník z továrny v Mariboru, který spolupracoval s ředitelem textilní továrny Fischerem, kde byl zaměstnán. Po jejich zatčení dne 8. 8. 1940 byli ihned převezeni do Záhřebu a vyšetřováni za přítomnosti gestapa. Přes intervenci u prince regenta Pavla a u ministerského předsedy Cvetkoviče se je nepodařilo ochránit před vydáním z Jugoslávie. Následně byli odsouzeni za velezradu a 30. 8. 1940 v Oranienburgu popraveni. (Viz ŠRÁMEK, Václav. Vzpomínky na balkánskou cestu. In: ČSOL [online]. 4. 8. 2010 [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <http://www.csol.cz/clanky-a-reporty/z-cinnosti-csol/archiv/2010/279-pominky-na-balkanskou-cestu>.) Tato událost silně zapůsobila na britské spojence, protože k ní došlo na půdě neutrálního státu za nedůstojné asistence jugoslávských bezpečnostních orgánů. Jednalo se hlavně o to, jakým způsobem se zmocnili emigrantů ze spřátelené země, a proto panovaly obavy, aby nedocházelo k dalšímu podobnému zatýkání. Britové zařídili přestěhování našich lidí do diplomatických bytů a technické zázemí bylo zřízeno na jejich vyslanectví. K těmto nezdarům lze přičíst i horlivost a neopatrnost některých členů sabotážní skupiny, kteří byli při převážení sabotážního materiálu zadrženi v železniční stanici Židani Most. Viz HIEKE-STOJ, František, ref. 14, s. 600. Pouze intervenci a také díky korupci se docílilo jejich propuštění, které ale pak přitahovalo nežádoucí pozornost. Tato událost se neobešla bez reakce Německa, které si vymohlo vydání několika členů sabotážní skupiny i nevinných osob. Pravděpodobně již měli velký vliv na Cvetkovičovu vládu, který ještě zesílil po pádu Francie. Z Bělehradu odešli kompromitovaní zpravodajští důstojníci Hájíček a Selner. Ostatní sabotážní materiál byl preventivně předán přes jugoslávského občana Mirka Krejčíka Srbům k případnému využití. Většina materiálu byla uložena ve vile dr. Čoka v Bělehradě. (Viz ABS, f. Hlavní správa vojenské

využil kontaktu bývalého vyslance dr. Jana Lípy v Jugoslávii, který uvedl v zasláné zprávě seznam transportů pro Ministerstvo zahraničních věcí ČSR v Londýně ze dne 2. září 1940. V seznamu všech transportů dobrovolníků odeslaných z Bělehradu bylo celkem 77 transportů s 2058 muži. Tato aktivita neunikla pozornosti pracovníků německého konzulátu a ti povolali příslušníky tajné státní policie. Gestapo si v rámci své působnosti již před příjezdem přes německé vyslanectví dvakrát vyžádalo plk. Hájíčka a provedlo prohlídku v tzv. československém domě, ovšem bez pozitivního výsledku.²⁰

Zpravodajská ústředna Marie byla zřízena na pokyn gen. Sergeje Ingra, který v té době sídlil v Paříži. Činnost zajišťovala tzv. Sabotážní skupina, která vznikla z důvodu potřeby koordinovat spolupráci domácího a zahraničního odboje na Balkáně. Řízením veškeré vojenské činnosti byl pověřen divizní gen. Ondřej Mézl, který poté z Bejrútu za spolupráce s britskou a francouzskou zpravodajskou službou a za tiché podpory některých jugoslávských institucí a jednotlivých úředníků organizoval odbojovou činnost. Činnost zpravodajské ústředny spadá do období od října 1939 až do dubna 1941 a svojí úspěšností předčila i zpravodajskou ústřednu Karel ve Francii. Úkoly spojené s provozem zajišťovala tzv. Zpravodajská skupina, která získávala a analyzovala informace o Německu a jeho spojencích. Ústředna zajišťovala spojení s Paříží, Londýnem, Bukurešťí a s oblastí Středního východu. Původně byl jejím řízením pověřen pplk. Jaroslav Hájíček, ale počátkem roku 1940 jej vystřídal mjr. Alexander Fritscher, který funkci velitele Ústředny zastával do její evakuace z Jugoslávie. Krátkou dobu ho zastupoval Ing. Antonín Šebesta, který ve spolupráci s Brity zřídil výzvědné zpravodajství v jižní Itálii a Albánii.²¹ Později z důvodu ústupu a přemístění expozitur nalezla další umístění v Istanbulu. Radiotelegrafickou stanicí obsluhovali podporučík Josef Babec a Josef Chaloupek.²² Mezi další radiotelegrafisty patřil i rotmistr Karel Broukal. Šifrovou službu v Istanbulu zajišťoval kapitán Josef Chrastný.²³

Při svém počátečním působení Hieke využil styků z minulosti, například kontaktoval plukovníka jugoslávské armády Lovriče, který byl předsedou Svazu jugoslávských

kontrarozvědky (302), sign. 302-73-7, s. 17.) Spolupráci s jugoslávskou zpravodajskou službou navázalo 2. oddělení Zemského vojenského velitelství v Bratislavě s jugoslávským generálním konzulem Milošem Kiševcem v roce 1935, jak uvádí zpráva ze 7. 1. 1936 zasláná na 2. oddělení MNO do Prahy Václavem Kunešem. Zde se upřesňuje zahájení spolupráce na základě žádosti jugoslávského generálního konzula v Bratislavě, který požádal o výzvědnou spolupráci proti Maďarsku a Rakousku. (Viz ABS, f. Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV (Z), sign. Z-6-382, s. 107–190.)

20 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-1-429, s. 163. Hieke ve své výpovědi uvádí, že jugoslávská vláda nařídila zatčení na nátlak Němců, a to již v červenci, viz ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-73-7, s. 18.

21 ABS, f. Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV (Z), sign. Z-6-382, s. 224–225.

22 Tamtéž, sign. Z-6-314, s. 221.

23 ŠOLC, Jiří, ref. 9, s. 276.

dobrovolníků, a uvedl ho do okruhu bývalých dobrovolníků²⁴. František Hieke organizoval sabotážní akce proti projíždějícím německým vlakům a zajišťoval trhavinu pro domácí odboj. Sabotážní skupina působila zcela samostatně a řízena byla nejprve Jaroslavem Hájičkem a později Františkem Hiekem.²⁵ Skladníkem sabotážního materiálu byl Jan Havelka, který v letech 1939–1940 roznášel materiál na místa určení. Působil i jako kurýr, jenž při cestách po Jugoslávii předával a získával informace.

Podpora domácí odbojové skupiny Perun spočívala v dodávání speciálního sabotážního materiálu a zbraní, které byly zasílány různými cestami do okupované republiky. Hlavní, tzv. balkánská cesta byla na tratích Niš–Bělehrad–Budapešť, dále na trati Bělehrad–Záhřeb–Maribor.²⁶ Mezi hlavní cíle sabotážní činnosti patřily transporty surovin a materiálu, sklady a dodávky nafty z Rumunska do Německa, kde byla jednou z hlavních dopravních tepen řeka Dunaj. Sabotážní akce na Dunaji realizovali zaměstnanci z Dunajplavby, které řídil por. v záloze Jaroslav Oldřich Vrána. Z říčních sabotážních akcí lze uvést havárii remorkéru u Železných vrat na Dunaji nebo požár lodě v opravárenských docích v Turnu Severínu. Mezi nejúspěšnější akce v dané době patří požáry skladišť lnu a koudele firmy Mein v Kule a Sv. Ivanu a požár mlýnů a skladu obilí ve Stanišiču.²⁷

S britskou skupinou spolupracoval František Hieke při diverzních akcích s plk. Bellym, který po odchodu Františka Hiekeho z Bělehradu žádal o opětovnou spolupráci s našimi zpravodajci.²⁸ Radiostanici v Bělehradě obsluhoval kpt. Svačina spolu s radistou. Předané zprávy zajišťovaly přísun aktuálních informací, které později nasvědčovaly brzkému pádu Jugoslávie, jemuž předcházelo silné bombardování v noci z 5. na 6. dubna 1941. František Hieke ve svých pamětech uvádí, že po napadení Jugoslávie zažil bombardování Bělehradu, které šťastnou náhodou přežil. Při cestě automobilem do Sarajeva s dalšími spolucestujícími byl zadržen jugoslávskými vojáky při silniční kontrole. Pouze intervencí

24 Jednalo se o přítele z první světové války, který byl nevidomým válečným invalidou, zařídil vystavení členské legitimace „Svazu válečných jugoslávských dobrovolců“ č. 783 a nabídl další případnou spolupráci. Dále Hiekemu předal kontaktní adresy na společně známé spolubojovníky, kteří zaujímali významné posty. Byl mezi nimi např. profesor Božič, přednosta odboru jugoslávského Ministerstva vnitra Batagej, architekt Mírko Krejčík a další osoby. Viz HIEKE-STOJ, František, ref. 14, s. 592.

25 Samotné akce byly do léta 1939 brány jako samozřejmá součást československé odbojové činnosti s přihlédnutím k daným podmínkám lokalit. Později došlo kvůli eliminaci ztrát k preferenci těchto aktivit mimo území protektorátu. Tato činnost byla podporována Francií a Velkou Británií jak finanční, tak i materiální pomocí za účelem oslabení protivníka. Podpora domácí odbojové skupiny Perun spočívala ve formě dodávání speciálního sabotážního materiálu a zbraní, které byly zasílány různými cestami do okupované republiky. Sabotážní akce se prováděly na území Jugoslávie, Rumunska, Albánie či Rakouska.

26 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-34-15, s. 1.

27 ŠOLC, Jiří, ref. 9, s. 124–131.

28 ABS, f. Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV (Z), sign. Z-6-382, s. 224.

gen. dr. Jelínka, který je náhodou potkal při odchodu z výslechu, unikli jisté smrti. Posádka automobilu při evakuaci materiálů totiž vezla také zbraně a vysílačku. Jugoslávští vojáci je považovali za německé parašutisty, kteří ten den zničili některé sklady a zapálili mlýn.²⁹ V jeho sabotážní skupině pracovala řada Čechů žijících v Jugoslávii již před válkou. Ti byli dobře znalí místních poměrů a disponovali řadou vlivných kontaktů. Díky této spolupráci mohl Hieke podporovat domácí odboj včetně odbojové skupiny Tři králové.

V průběhu června 1940 obdržel Hieke z Londýna depeši s pokynem k přemístění pracovní skupiny do Istanbulu.³⁰ Skupina byla složena z těchto spolupracovníků: mjr. Alexander Fritscher, mjr. Jaroslav Kašpar, šéfredaktor Jíše a zaměstnanec Ministerstva informací p. Lukeš. Skupina dorazila do Istanbulu začátkem srpna. Těsně před odjezdem z Bělehradu došlo k prozrazení sabotážní akce a hrozilo zatčení německou zpravodajskou službou. Akce byla řízena plk. Jaroslavem Selnerem³¹, který ji realizoval přes další osobu v součinnosti s britskou zpravodajskou službou, která spolupracovala s ruským emigrantem Sudakovem³². Ten kontaktoval Františka Hiekeho a upozornil ho na nutnost rychlého opuštění Jugoslávie s jeho skupinou³³ a poskytl jim doklady potřebné k vycestování. Do Soluně je doprovodil britský kurýr, který jim přes Thrákií pomohl do Istanbulu.³⁴

V lednu 1941 navštívil Hiekeho, který byl hospitalizován v istanbulské nemocnici, plk. Ludvík Svoboda a sdělil mu informaci o příjezdu náčelníka sovětské vojenské rozvědky Ministerstva vnitra gen. A. I. Fokina, který měl zájem o navázání intenzivnější a trvalé spolupráce s našimi zpravodajci.³⁵ V dubnu 1941 odjel Hieke

29 HIEKE-STOJ, František, ref. 14, s. 615.

30 VHA, f. č. 20-6-35, přípravy odbočky v případě válečné akce na Balkáně, s. 19–21.

31 Jaroslav Selner (5. 8. 1906 Štěpánov, dnes součást Kladna – 11. 1. 1973 Praha), pplk., gen. por. in memoriam. V průběhu mobilizace byl přidělen ke štábu III. sboru v Brně. Po okupaci zbytku Československa odešel na dovolenou na neurčito a zapojil se do Obrany národa. Později se rozhodl pro odchod z protektorátu a tím unikl zatčení gestapem. Dne 28. listopadu 1939 přešel na Slovensko, následně do února 1940 v Budapešti a Bělehradu vypomáhal s péčí o uprchlíky z protektorátu. Více viz LÁNÍK, Jaroslav, ref. 4, s. 257.

32 Mjr. Sudakov byl přidělen ke spolupráci s mjr. Haroldem Gibsonem. Viz ABS, f. Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV (Z), sign. Z-6-382, s. 238.

33 Na nutnost opuštění Jugoslávie ho upozornil i Ondřej Mézl (krycí jméno Andrej GAK). Viz ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-73-7, s. 18.

34 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-34-15, s. 1 a 2. Před odjezdem dostali instrukce, že po příjezdu se mají dostavit na britské Passe Porte Office a tam si u určené osoby nechat potvrdit papíry k pobytu. Jak Hieke uvádí, původně bylo v plánu dostat se na Střední východ. Tak zněl původní rozkaz od gen. Sergeje Ingra.

35 GEBHART, Jan; KOUTEK, Jaroslav; KUKLÍK, Jan. *Na frontách tajné války – kapitoly z boje československého zpravodajství proti nacismu v letech 1938 – 1941*. Praha: Panorama, 1989, s. 292–304. Dále k tématu: BENČÍK, Antonín; KURAL, Václav. *Zpravodajové generála Píky a ti druzí*. Praha: Merkur, 1991, s. 19–24.

do Moskvy³⁶, kde se stal příslušníkem Československé vojenské mise. Jako takový se podílel na organizování výcviku československých vojáků, včetně paradesantních výsadek ve vlasti, a spolupracoval s plk. Jaroslavem Kašparem³⁷ a gen. Heliodorem Píkou. Konspirační jednání zprostředkoval plk. Ludvík Svoboda a výrazněji se na něm podílel František Hieke. Výsledkem jednání byla dohoda o zřízení Československé vojenské mise. Ta pracovala v přísném utajení pod vedením plk. Píky v konspirační vile za Moskvou³⁸ a vysílačka udržovala spojení se zpravodajskou odborem centrálou v Istanbulu. Další změnu ve spolupráci mezi zpravodajskými službami představoval podpis Československo-sovětské úmluvy ze dne 18. července 1941, která byla iniciována i z důvodu napadení Sovětského svazu hitlerovským Německem a armádami jeho spojenců.

Zpravodajská ústředna v Istanbulu se postupně vytvářela od roku 1940 a byla zřízena jako záložní stanoviště pro středisko v Bukurešti a Bělehradě. S postupující německou agresí se tento krok osvědčil. Z Rumunska se zpravodajskou ústřednou Dora přišli do Istanbulu plk. Heliodor Píka, plk. Prokop Kumpošt a Ing. Lev Klučka, tzv. bukureštská skupina. Kvůli konspiraci bydleli soukromě v různých bytech a s Františkem Hiekem udržovali minimální kontakt. Krátce po příjezdu do Istanbulu Hieke onemocněl a byl po dobu šesti neděl hospitalizován. Po uzdravení podnikl na rozkaz gen. Píky cestu do Bělehradu za účelem navázání ztraceného spojení s Jugoslávií a Bukureští.

Hiekeho mise v Bukurešti, jak podrobně uvádí ve svých pamětech, se nevyvíjela dobře. Hned při vstupu do země mu byla odebrána větší část peněz a jen přes neodbytné dožadování se finančního potvrzení mu byl vystaven doklad. Při kontaktu v Bukurešti na krycí adrese byl odkázán na další kontakt přes Augentalera, který se choval nadřazeně a posměšně v možnostech bezpečného vycestování Hiekeho ze země. Jednání s ním nebylo konstruktivní, a tak František Hieke další již neinicioval. Z Bukurešti pokračoval do Constanty, kde byl těsně před naloděním zadržen. Snažil se zabránit výslechu, proto použil svůj doklad o zajištění peněz vystavený celníky a dožadoval se jeho proplacení. Tím odvrátil pozornost a raději byl přednostně dopraven až k lodnímu můstku s ujištěním proplacení dokladu na rumunském

36 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-34-15, s. 7. Do Moskvy odcestoval na palubě sovětského parníku na srbský pas. Po příjezdu navázal spolupráci s gen. Píkou, k jehož skupině byl přidělen. Zpočátku se podílel na šifrování zpráv pro MNO v Londýně a později provedl v Buzuluku nábor parašutistů, kteří prošli výcvikem nedaleko Moskvy, zde působil do svého odjezdu do Teheránu.

37 Jaroslav Kašpar používal jméno Otakar PÁTÝ (23. 12. 1903 Stará Paka – 25. 1. 1995 Washington, USA), plk. gšt, člen Obrany národa, čs. zpravodajský důstojník v Budapešti, Istanbulu, Teheránu, náčelník štábu Československé vojenské mise v SSSR, čs. atašé a styčný důstojník. Viz LÁNÍK, Jaroslav, ref. 4, s. 129.

38 Po skončení výcviku našich parašutistů se Hieke vrátil k československé misi, která již sídlila v budově určené pro naše vyslanectví v Moskvě. Viz HIEKE-STOJ, František. Za války na Středním východě. *Historie a vojenství*, č. 6-7/1968, s. 1116.

konzulátu v Istanbulu. Tomuto tvrzení sice nevěřil, ale přesto se mu podařilo z Rumunska vycestovat.³⁹ Vzhledem k dané situaci se vrátil zpět s nepořízenou.⁴⁰

Turecko bylo v průběhu druhé světové války neutrální, proto bylo pro tento účel nejvhodnější. V Istanbulu působily všechny zpravodajské služby jednotlivých států. Naše zpravodajská ústředna zde působila neoficiálně, bez formálního vědomí tureckých bezpečnostních složek pod záštitou britských diplomatů. Hlavním úkolem bylo zajištění pravidelného spojení udržovaného hlavně prostřednictvím vysílaček s protektorátem, Slovenskem a ostatními zpravodajskými ústřednami v Moskvě, Teheránu, Londýně a Jeruzalémě. Rádiové vysílání bylo zajišťováno z několika stanic, mezi které patřila například budova bývalého britského zastupitelského úřadu. Dále si českoslovenští zpravodajci budovali vlastní agenturní síť pro získávání zpráv o Německu, které chtěli získávat pod legendou obchodního zastoupení v Istanbulu. Celková situace a možné uplatnění zpravodajských metod jsou podrobně uvedeny v archiváliích Vojenského historického archivu.⁴¹ Záměr využití osob vyšel kvůli dohledu německých bezpečnostních složek jen částečně. Většina osob cestujících do protektorátu a zpět byla pověřena zpravodajským posláním. Zvýšenou pozornost zaznamenali českoslovenští zpravodajci hlavně po příletu Moravcových důstojníků do Istanbulu, a to ze strany Abwehru a gestapa. Práci expozitivity v Istanbulu značně ovlivňovala i finanční závislost na britské podpoře, umocněná i „povyšeným“ chováním mjr. Harolda Gibsona. Dalšími partnery byly například sovětská, americká, jugoslávská a polská zpravodajská služba. Spojení s protektorátem formou posílů bylo ztíženo tím, že Němci dávali vízum jen osobám, které měli dobře prověřeny. Jedinou osobou, kterou se podařilo získat ke spolupráci v Turecku, byl Ing. Kasianov, původem z Bulharska, který byl obchodním zástupcem ČKD v Istanbulu.⁴²

František Hieke a ostatní českoslovenští zpravodajci si uvědomovali důležitost spolupráce se spřátelenými rozvědkami, ale na druhou stranu vnímali možná úskalí spočívající ve finanční závislosti při poskytování zázemí, a obávali se tedy prosazování jejich politických cílů. Vůdčí představitelé Sovětského svazu od podzimu 1941 vnímali nebezpečí přicházející ze sousedního Íránu. Bezpečnostní riziko spočívalo v osobě předsedy vlády Rezá Šáha Pahlavího⁴³, který mohl začít podporovat Hitlera

39 HIEKE-STOJ, František, ref. 14, s. 605–607.

40 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-34-15, s. 5.

41 VHA, f. 20-6-35, agenturní možnosti, s. 15–18.

42 ŠOLC, Jiří, ref. 9, s. 275–282.

43 Rezá Šáh Pahlaví (6. 3. 1878 – 26. 7. 1944), 1923–1925 předseda vlády Persie v letech, 1925–1941 íránský šáh. Původně důstojník, velitel kozácké brigády. S podporou Británie provedl v roce 1921 ve svých 42 letech státní převrat za pomoci jezdeckta a donutil odstoupit předsedu vlády. Provedl řadu reforem, přičemž cílem byla rychlá modernizace země spojená se založením Teheránské univerzity v roce 1935. Řada studentů studovala s podporou státu na francouzských univerzitách. Dále inicioval změnu trestního a veřejného práva, zdravotnictví, armády, budování infrastruktury, transformaci armády a modernizaci státního aparátu, založení Perské národní banky apod. Vzorem mu byl turecký státník a politik Mustafa Kemal Atatürk.

při jeho vpádu do Sovětského svazu. Dalším úskalím byla značná koncentrace různých nepřátelských agentů, vojenských poradců a technických odborníků s možností využití iránského ropného průmyslu.⁴⁴

Od 1. ledna 1942 zastával František Hieke hodnost na úrovni československého vojenského atašé v Teheránu, kde působil až do začátku roku 1944.⁴⁵ Československá mise v Teheránu nebyla z hlediska zpravodajského přínosu moc efektivní, ale zajišťovala nábor do československé zahraniční armády. Řada uchazečů pocházela z krajané kolonie v Íránu. Později československá mise realizovala přesuny čs. vojenských osob ze Středního východu do Sovětského svazu. Podnět k tomuto náboru dali krajané žijící v Íránu, kteří sami kontaktovali naše zastoupení v Moskvě, a podobnou žádost zaslali také krajané žijící v Jeruzalémě.⁴⁶

Z informační zprávy vyplývá, že československá kolonie měla v průběhu roku 1941 asi 350 osob a obyvatelé kolonie byli většinou vzděláni v technickém směru a příbuzných oborech. Zaměstnání byli u firem Lanna, Škoda, Zbrojovka Brno, ČKD, Báňská hutní Kladno. Jednalo se o strojní, stavební a komerční inženýry, montéry, stavbyvedoucí, zedníky a dělníky téměř všech profesí. Díky těmto odborníkům mohl být vytvořen základ iránského zbrojního průmyslu. Řada uvedených firem zde působila již od třicátých let dvacátého století.⁴⁷ Vedle toho musela čs. vojenská mise

Pahlaví prosazoval reformy za pomoci tvrdých donucovacích metod, neváhal likvidovat politické odpůrce režimu, přesto se mu ale například nepovedlo prosadit reformu písma. V roce 1935 došlo ke změně názvu země z Persie na Írán. Po vypuknutí druhé světové války vyhlásil neutralitu. Vzhledem k ropnému bohatství a proněmecké politice a strategické poloze nakonec došlo k vojenské intervenci v průběhu srpna 1941 sovětskou a britskou armádou. Britské a americké jednotky opustily Írán začátkem ledna 1946. Sověti nadále zůstávali v oblasti ze strategických důvodů, ale pod tlakem USA a Velké Británie ji nakonec v květnu 1946 opustili. Reza Šáh 17. 9. 1941 abdikoval ve prospěch následníka trůnu svého syna Mohammada Rezy. Reza Šáh Pahlaví odešel do exilu a zemřel po třech letech v Johannesburgu. Dynastie šáhů v Íránu se udržela u moci až do roku 1979. Viz AXWORTHY, Michael. *Dějiny Íránu*. Praha: NLN, 2009, s. 165–174.

44 Viz HIEKE-STOJ, František, ref. 38, s. 1116.

45 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-34-15, s. 8. Stalo se tak na vlastní žádost po příjezdu prezidenta E. Beneše v prosinci 1943. Tam mu osobně sdělil žádost o přeložení do Jugoslávie k maršálu Titovi. Již předtím několikrát žádal Londýn o přeložení, ale jeho žádost byla vždy zamítnuta s odůvodněním, že britské Ministerstvo zahraničí s tímto krokem nesouhlasí. (ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-36-1, s. 45.) Důvodem k zamítnutí žádosti mohla být i personální otázka, protože hrozilo i dvouměsíční neobsazení pozice. Práce Hiekeho byla kladně hodnocena a zmíněné zájmy sovětské a britské strany v tom mohly hrát určitou roli. Upřesňující informace o intervenci dalších osob ke kladnému vyřízení jeho žádosti a přeložení do Bělehradu viz ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-73-7, s. 34. Dále k tématu ustanovení u vojenské mise v Jugoslávii viz HIEKE-STOJ, František, ref. 38, s. 1131–1132.

46 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-34-15, s. 7.

47 Tamtéž, sign. 302-36-2, s. 23.

řešit problémy s československým osazenstvem Zbrojovky, kterou měl Hieke ve své kompetenci. Na jedné straně na něho byl kladen požadavek, aby nezasahoval do obchodních záležitostí, na druhé straně měl podávat československé vládě v Londýně zprávy při výkonu vojenského dozoru o podnikatelských aktivitách, které by mohly poškodit obchodní či veřejné zájmy a do značné míry byly ovlivněny zájmy britské či sovětské strany za přispění Zdeňka Fierlingera.⁴⁸

Pro nábor vhodných uchazečů byl vyslán do Teheránu pomocník vojenského ataše kpt. Ludvík Dvořák, který mu pomáhal vybírat vhodné zaměstnance a specialisty z československých zbrojovek a prováděl jejich evidenci. Pro SSSR měli být uvolněni jen vyžádaní a prověřeni odborníci.⁴⁹ Gen. Sergej Ingr k 1. březnu 1943 zrušil úřad čs. vojenského zmocněnce v Teheránu a ustanovil Františka Hiekeho československým vojenským atašé u iránské vlády. Hiekeho asistenty byli jmenováni kpt. Ludvík Dvořák a npor. Vladimír Pšenčík. Po odchodu Hiekeho zpět do Jugoslávie úřad zastával Ludvík Dvořák a později Jan Lípa až do jeho zrušení, které provedlo MNO v srpnu 1945.⁵⁰ Význam mělo udržování rádiového spojení s Londýnem, Moskvou, Istanbulem a Jeruzalémem a dále spolupráce s Červeným křížem, který shromažďoval hmotné a finanční prostředky pro československé kolonie v Íránu a v SSSR.⁵¹

Mimo jiné se Teherán dostával pod vliv nacistického Německa, a tak v srpnu 1941 proběhla okupace celé země vojsky SSSR a Velké Británie. Na přelomu listopadu a prosince 1943 proběhla konference tzv. velké trojky, na níž došlo ke koordinaci dalšího postupu ve válečném úsilí. Spojenecká konference měla dvě části, jedna se konala v Káhiře a druhá v Teheránu ve dnech 28. listopadu až 1. prosince 1943. Účastnila se Velká Británie, Sovětský svaz a Spojené státy americké, zastoupené vrcholnými představiteli Winstonem Churchillem, Josifem V. Stalinem a Franklínem D. Rooseveltem. Konference se konala na sovětském vyslanectví u tzv. kulatého stolu (vyrobili ho čeští zaměstnanci podniku Konstruktiva v Teheránu). Britské vyslanectví sídlilo vedle sovětského a americký prezident bydlel po čas konference na sovětském vyslanectví a využil tak Stalinovy nabídky i z důvodu větší vzdálenosti amerického zastupitelského úřadu a náročnosti přesunu automobilem s ohledem na zajištění osobní bezpečnosti. Ochranu účastníků zajišťovali britští, sovětsí a američtí vojáci. Ulice oddělující obě vyslanectví byla v průběhu konference uzavřena a platil zákaz přeletu letadel nad celým územím Íránu. Hlavními body konference byly: 1) jednotný postup jak ve válce, tak v míru, 2) učinění definitivního rozhodnutí o otevření druhé fronty, 3) rozdělení válečných zón politických a hospodářských v Německu a ve střední Evropě.⁵²

48 Tamtéž, sign. 302-78-7, s. 8.

49 ABS, f. Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV (Z), sign. Z-6-314, s. 263–264.

50 ABS, f. Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV (Z), sign. Z-6-314, s. 264.

51 ŠOLC, Jiří, ref. 9, s. 281–282.

52 HIEKE-STOJ, František, ref. 38, s. 1129.

František Hieke byl 11. února 1944 ustanoven velitelem československé vojenské mise u štábu maršála Josipa Tita. V dubnu 1944 došlo k předání úřadu československého vojenského atašé v Teheránu, což uvádí ve svých pamětech. Před jeho odjezdem do Jugoslávie byla založena pracovní skupina. Do ní byli přiděleni škpt. Karel Fišer, kpt. Vladimír Pšenčík, Marcel Jílek a ppor. Josef Babec na pozici radio-telegrafisty. Jednání o spolupráci mezi československou zpravodajskou skupinou a americkou zpravodajskou službou se uskutečnilo v Káhiře. Hieke jednal s kapitánem americké armády Kotkem podle postupu předem domluveného s gen. Sergejem Ingrem⁵³.

Skupina před příjezdem do Jugoslávie vykonala cestu přes Bengházi na Maltu a poté přes Sicílii do Neapole. Nakonec byla umístěna ve městě Bari na jihu Itálie. Krátce po příjezdu do Bari se Hieke osobně setkal s velitelem jugoslávské partyzánské skupiny plk. dr. Vl. Velebitem. Při schůzce byly projednány náležitosti další cesty do Jugoslávie s tím, že transporty a veškeré s tím spojené náležitosti zajišťoval výhradně britský štáb, který materiálně podporoval i jugoslávské partyzánské hnutí. Při realizaci přesunu jednal František Hieke s britským pplk. Millerem. Při čekání na přesun do Jugoslávie se významně podílel na výcviku a vysazení československých parašutistů. Tyto aktivity byly spojeny s výzvědnou činností v zájmových prostorech a s pronikáním do protektorátu a na území Slovenska. Mise podporovala a určovala stěžejní úkoly zaměřené na přípravu speciálních výsadkových operací, např. Gummy, Embassy, Courier 5 a Silica, které realizovali s britskou podporou. Výsadky byly realizovány na území Rakouska, Slovenska, Itálie a Moravy za účelem rozvědňené činnosti včetně zajištění rádiového spojení s Londýnem.⁵⁴ Nastíněním aktuální situace na osvobozených územích byly zprávy o německé a italské protiofenzívě. Němci usilovali o izolaci štábu maršála Tita za pomoci parašutistických výsadků, ten se v dané době nalézal v bosenské horské oblasti u Drvaru.⁵⁵ Skupina se členila na dvě části, tj. na československou vojenskou misi, která byla přímo určena do štábu maršála Tita, a tzv. operační skupinu. K přidělení čs. vojenské mise k hlavnímu štábu se vyjádřil Sergej Ingr v depeši ze dne 23. dubna 1944: *Z různých vážných důvodů bude mít Vaše misse povahu výhradně zpravodajskou a konspirativní. Hlavním*

53 Sergej Ingr (2. 9. 1894 Vlkoš – 17. 6. 1956 Paříž), div. (arm.) gen., legionář, zakladatel Ústředního vedení Obrany národa, ministr národní obrany čs. exilové vlády v Londýně a čs. mimořádný vyslanec a zplnomocněnec ministrem ČSR v Haagu. Viz LÁNÍK, Jaroslav, ref. 4, s. 112–113.

54 Viz MUCHA, Vladimír. Vysadkove-operace-Zvlastni-skupiny-D. In: *Válka.cz* [online]. 15. 6. 2009 [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/13179-Vysadkove-operace-Zvlastni-skupiny-D>.

55 Drvar, v éře socialistické Jugoslávie „Titův Drvar“, město v západní Bosně a Hercegovině. Známé jako centrum partyzánského boje. Po několika dnech se podařilo partyzánskému štábu maršála Tita uniknout z obklíčení a přesunout se směrem na Mostar a nakonec se přemístit na ostrov Vis, jak je uvedeno v publikaci HIEKE-STOJ, František. Velitelem československé vojenské mise u štábu maršála Tita. *Historie a vojenství*, č. 3/1969, s. 561–563.

podkladem je nejužší spolupráce s představiteli anglické I. S. [...] Vy a npor. Pšenčík odjedete co nejdříve přes Bari do Jugoslávie, kde budete s počátku [sic] přidělení v brit. stejnokroji britské mise u Tita. Npor. Křížan, Klein a radiotelegrafista budou odesláni do Bari, kde budou podrobeni krátkému speciálnímu výcviku. Vzájemné spojení s Vámi bude uskutečněno zatím přes angl. [...] spoj. org. [...] Zařídte odeslání určených osob na místo, která Vám označí představitel I. S. v Kairu a zejména v Bari.⁵⁶ K tomuto rozhodnutí nakonec nedošlo a důstojníci plnili svoje poslání jako českoslovenští důstojníci.

Zpráva o přemístění na ostrov Vis⁵⁷ znamenala začátek příprav a balení k odjezdu. Po čtrnácti dnech došlo k přesunu mise na tento hornatý ostrov, který leží přibližně 60 kilometrů od Splitu, na konci ostrova leží městečko Vis a na druhé straně městečko Komiža s přístavy. Obě městečka byla spojena kvalitní silnicí a uprostřed ostrova se nalézala menší osada, která byla obklopena rozlehlými vinicemi. Zde nějaký čas sídlil štáb s nedalekým předsunutým britským letištěm. Toto letiště sloužilo i ke spojení s Itálií. Tito sídlil s nejužším vedením v prostorné jeskyni v hoře nedaleko Komiži. V době příjezdu Františka Hiekeho byla u maršála Tita akreditována vojenská mise britská, sovětská a albánská.

Během několika osobních schůzek s maršálem Titem byly vyjasněny některé okolnosti další spolupráce a bylo zaujato jasné stanovisko k zastoupení československého vojenského ataše u jugoslávské královské rodiny. Hieke navrhl naší vládě v Londýně, aby toto místo nebylo již obsazováno a dosavadní zastoupení bylo zrušeno.⁵⁸ K definitivnímu přemístění do Bělehradu došlo po osvobození po 20. říjnu 1944. Československá mise se ubytovala v budově československého vyslanectví a díky tomuto přemístění se zabránilo dalšímu drancování této nemovitosti. Do osvobození Bělehradu v ní sídlili Němci a po jejich odchodu zůstala budova poničena a vybavení zdemolováno. Později se mise přestěhovala do vily Holandana Hendrycha Berentsena. V průběhu obnovy Bělehradu a státního aparátu začala československá mise v Jugoslávii úzce spolupracovat s řadou spojenců a docházelo k obnově jejich diplomatických zastoupení. Čs. zastoupení bylo pouze v Londýně, a tak československá vojenská mise v čele s Františkem Hiekem zastupovala naši diplomacii. Další náplní mise bylo znovunavázání spolupráce s československou kolonií v Jugoslávii, která přečkala válečná léta a pokračovala v předválečných aktivitách. Počátkem prosince 1944 obdržel Hieke telegram s pokynem služební cesty do Londýna. Vlivem komplikací při cestě vzniklých vyčerpáním aerolinek na trase Paříž–Londýn dorazil až koncem prosince. Z Bělehradu do Londýna přivezl 2. oddělení hlavního štábu Ministerstva národní obrany zpravodajsky hodnotný materiál, který zanechali

56 ABS, f. Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV (Z), sign. Z-6-314, s. 272.

57 Vis je chorvatský ostrov v Jaderském moři, v devatenáctém století byl nazýván Gibaltarem Adrie a představoval významnou základnu, která kontrolovala přístup k významným rakousko-uherským přístavům ve Splitu a Dubrovniku.

58 HIEKE-STOJ, František, ref. 55, s. 568.

Němci v Jugoslávii na československém vyslanectví.⁵⁹ Absolvoval řadu pracovních schůzek s gen. Sergejem Ingrem, plk. Emilem Bočkem⁶⁰ a plk. Františkem Moravcem. Na schůzkách se řešilo obsazení postu československého vyslance v Bělehradě a celková situace v Jugoslávii.

V polovině ledna 1945 odcestoval Hieke do Jugoslávie a pomáhal tam s obnovou československé školy v Československém domě, kde sídlila jugoslávská vojenská správa. Díky jeho intervenci se po více než čtyřleté vynucené přestávce výuka obnovila již 17. března 1945, přesto ale neměla tato škola dlouhého trvání. Po odchodu Hiekeho byla z Jugoslávie uzavřena a Československý dům byl předán jugoslávským úřadům. V Jugoslávii působil jmenovaný až do 10. října 1945 a během této doby byl povýšen do hodnosti plukovníka.⁶¹

Protinacistická a odbojová činnost Hiekeho se dotýkala také členů jeho rodiny. Manželka Marie Hieková⁶² byla dva roky internována v koncentračním táboře v Ravensbrücku a dcera Hana byla ukrývána před okupanty u příbuzných.⁶³ František Hieke měl mimo své manželky a dcery tři sourozence.⁶⁴ Sestra byla vězněna v Ravensbrücku stejně jako Hiekeho manželka. Starší sestra a bratr byli vězněni ve Svaťonovicích.⁶⁵ Další internovanou osobou byl synovec, který byl vězněn pro velezradu a odsouzen k trestu smrti. Poprava měla být vykonána 12. května 1945 v Malé terezánské pevnosti.⁶⁶

59 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-34-15, s. 6.

60 Emil Boček (nar. 23. 2. 1923 Brno-Tuřany), arm. gen., český válečný veterán, příslušník čs. letectva ve Velké Británii. Držitel řady vyznamenání. Iniciátor výstavby pomníku Edvarda Beneše v Brně. Činný v Československé obci legionářské a ve Sdružení bývalých příslušníků RAF. Aktivně se podílí na současném dění v Brně. Viz Armádní generál Emil Boček. In: *Paměť národa* [online]. 31. 12. 2002 [cit. 2020-08-10]. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/bocek-emil-1923>; Armádní generál ve výslužbě Emil Boček. In: *Encyklopedie Brna* [online]. 28. 9. 2020 [cit. 2020-10-10]. Dostupné z: https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=3925.

61 Čs. vojenská mise u Titova štábu měla za úkol řídit nábor Čechů a Slováků žijících na území Jugoslávie a jejich přerозdělení do samostatných vojenských jednotek bojujících v řadách partyzánských skupin a do jugoslávské armády. Dále podporovala přechod vojáků z protektorátního vládního vojska, které bylo nasazeno v Itálii a přecházelo na stranu partyzánů. (Viz PEJ-ČOCH, Ivo. Vládní vojsko a jeho „platné“ nasazení v Itálii. In: *VHA* [online]. 20. 5. 2015 [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <http://www.vhu.cz/vladni-vojsko-a-jeho-platne-nasazeni-v-italii/>.) Celkové hodnocení úspěšnosti této mise je shrnuto v publikaci ŠOLC, Jiří, ref. 9, s. 131. Více k této problematice je uvedeno i v materiálu ABS, f. Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV (Z), sign. Z-6-314, s. 269–271. Dále viz HIEKE-STOJ, František, ref. 55, s. 560–581.

62 František Hieke uzavřel sňatek 6. 9. 1930 s Marií Pazderníkovou v Odolene Vodě.

63 ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – operativní podsvazek, s. 12.

64 Tamtéž, Hieke František – osobní spis, s. 32. Sourozenci: Marie Hieková, Václav Hieke a Anna Hieková, provdána Kohlíková.

65 Viz HIEKE-STOJ, František, ref. 55, s. 577.

66 Viz HIEKE-STOJ, František, ref. 55, s. 578.

František Hieke byl po návratu do vlasti vyznamenán řádem O. B. E⁶⁷, který převzal na půdě britského zastupitelského úřadu v Praze, a při této příležitosti se setkal s mjr. Haroldem Gibsonem.⁶⁸ Vyznamenání obdržel za spolupráci při realizaci přechodu specialistů z oblasti strojního průmyslu do Indie.⁶⁹ Hieke byl dne 20. listopadu 1945 ustanoven přednostou V. odboru Ministerstva národní obrany v Praze a tuto funkci vykonával až do 1. srpna 1946, kdy byl přidělen I. odboru Ministerstva národní obrany s určením pro Odvolací kárný výbor. Od 31. října 1946 do 30. listopadu 1947 působil v Litoměřicích jako zástupce velitele 12. divize.⁷⁰ Zpátky do Prahy se vrátil 1. prosince 1947, kdy byl ustaven prozatímním předsedou II. senátu Odvolacího kárného výboru, současně byl přidělen k I. odboru. Události února roku 1948 měly dopad i na jeho další setrvání v činné službě. Již 1. října 1948 byl jako nespolehlivý pro nový režim poslán na zvláštní dovolenou a od 1. ledna 1949 přeložen do výslužby.

Poprvé byl František Hieke zatčen dne 9. listopadu 1949 v Malé Lhotce⁷¹ u Sobotky, kde byl při domovní prohlídce nalezen opis zprávy určený pro hlavní štáb Ministerstva národní obrany. Kvůli nálezům tohoto dokumentu byl Hieke předán nižšímu vojenskému prokurátorovi v Praze. V říjnu 1950 proběhl soud a František Hieke byl odsouzen⁷² k odnětí svobody na dvanáct a půl měsíce se ztrátou vojenské hodnosti. Po odpykání trestu byl jako „osoba štítící se práce“ zařazen do tábora nucené práce⁷³ na osmnáct

67 Řád britského impéria (Order of the British Empire) byl založen 4. 6. 1917 králem Jiřím V. Všeobecný záslužný řád pro civilní osoby. Od roku 1918 udělován i armádním důstojníkům za zásluhy ve prospěch britského impéria. Viz Řád britského impéria. In: *Valka.cz* [online]. 2020 [cit. 2020-05-12]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/Rad-Britskeho-Imperia-t54546>.

68 Harold Gibson, stýčný důstojník britské MI-6 (IS – Intelligence Service) v Praze, který pomáhal realizovat přepravu čs. zpravodajců do Londýna dne 14. 3. 1939 v čele s Františkem Moravcem v akci Transfer. Viz ŠOLC, Jiří, ref. 9, s. 62–63.

69 ABS, f. Hlavní správa vojenské kontrarozvědky (302), sign. 302-34-15, s. 6.

70 ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – operativní podsvazek, s. 12. Dle zprávy měl být i velitelem Terezína. Za funkci zástupce velitele vojenského útvaru obdržel pochvalné uznání (vložen ve složce v kmenovém listu Františka Hiekeho).

71 ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – operativní podsvazek, s. 12. Zde příležitostně vypomáhal na zemědělském hospodářství u své tchyně Pazderníkové.

72 Tamtéž, Hieke František – osobní spis, s. 28. Odsouzen pro zločin z nedbalosti. Jednalo se o opis zprávy, kterou vypracovával pro MNO hlavní štáb.

73 Do TNP mohl být zařazen člověk mezi 18. a 60. rokem života až na výjimky bez řádného soudu na dobu 3 měsíců až 2 let z rozhodnutí funkcionářů Národních výborů, členů KSČ a KSS. O zařazení do TNP většinou rozhodovaly tříčlenné komise, jejich členy a náhradníky jmenoval Krajský národní výbor. Po zrušení zákona 247/1948 Sb., existenci TNP, upravil zákon č. 88/1950 Sb. (trestní zákon správní) a zákon č. 86/1950 Sb. (trestní zákon). Vydáním těchto zákonů došlo k rozdělení působnosti v zařazování osob do TNP mezi místní národní výbor a MV. Ve smyslu zákona 88/1950 Sb. byly MV zřizovány trestní komise při ONV a trestní odvolací komise při krajském národním výboru. V letech 1948–1954 bylo v Československu zřízeno 41 táborů nucených prací na tzv. převýchovu nespolehlivých občanů.

měsíců. Na svobodu byl propuštěn 7. září 1951 za dobré chování.⁷⁴ Určitou dobu po návratu se zotavoval a později pracoval na dělnické pozici v Ústí nad Labem.

Tímto však perzekuce ze strany Státní bezpečnosti neskončila. Již 4. ledna 1952 byl vypracován návrh na zatčení Františka Hiekeho na základě výpovědi Jaroslava Klabíka⁷⁵, který uvedl, že po dobu působení v Teheránu záměrně sabotoval spolupráci československé vojenské mise se sovětským vyslanectvím.⁷⁶ Dále ve své výpovědi Jaroslav Klabík uvádí:⁷⁷ *Můj úsudek na Stojce. Stoj, který byl zbaven hodnosti plk. ČSA a který ve svých 54 letech nepobírá žádné podpory, je proti dnešnímu zřízení zatrpklý.*⁷⁸ Domovní prohlídka byla uskutečněna 8. ledna 1952 za přítomnosti manželky a dcery.⁷⁹ Téhož dne ve 12 hodin byl Hieke zatčen⁸⁰ na základě podezření ze spáchání trestného činu tzv. spolčení k vyzvědačství⁸¹. V průběhu vyšetřování bylo několikrát požádáno o prodloužení vyšetřovací vazby pro Hiekeho. Žádosti o prodloužení byly zdůvodněny: *Jmenovaný byl zatčen v souvislosti s trestnou činností ill. protistátní špionážní org., jež nelze jednotlivě likvidovat. Nové stb poznatky tomuto nedovolují. Po realizaci celého případu bude celá skupina včetně Hiekeho postavena před státní soud v Praze;*⁸² *[r]eferent zpracovávající případ byl odvelen a vzhledem k tomu, že se jedná o obsáhlou špionážní organizaci řízenou agentem CIC ze zahraničí, je nutno Hiekeho znovu rozpracovati, aby byl agent CIC zatčen.*⁸³ Nakonec byla vazba prodloužena do 8. ledna 1953.⁸⁴

Jako důvod k podání žaloby ze dne 20. února 1953 na Františka Hiekeho je uvedeno, že v roce 1951 neoznámil příslušným úřadům styk Josefa Klabíka s vyzvědačem. Tomu měl předat vzorek uranové rudy z Mníšku⁸⁵. Tímto svým postojem

74 ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – osobní spis, s. 23.

75 Jaroslav Klabík, nar. 10. 5. 1907 v Mníšku pod Brdy. Profesionální stavitel. Později bydlel v Praze. Působil i jako tzv. agent chodec. Vypovídal jako svědek proti Hiekemu, kterého znal z doby svého působení v Teheránu od roku 1942. Jaroslav Klabík zemřel dne 21. 4. 1952 ve vězeňské nemocnici SVS Praha-Pankrác

76 ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – osobní spis, s. 2.

77 Tamtéž, s. 32. Proti Hiekemu vypovídala i Věra Pekárková, na kterou bylo nakonec podáno trestní oznámení včetně Jaroslava Klabíka dne 7. 11. 1952. Obvinění bylo vzneseno z důvodu údajné spolupráce s agentem CIC Karlem Slavíkem.

78 ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – osobní spis, s. 16.

79 František Hieke, bydlel i nějaký čas v Praze-Krči, čp. 635, Budějovická ulice 69.

80 ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – osobní spis, s. 27.

81 Tamtéž, s. 32. Měl se údajně napojit na špionážní síť agenta CIC Karla Slavíka. Vyzvědačství dle § 86 trestního zákona. Viz trestní zákon ze dne 12. července 1950. In: *ÚSTR* [online]. [Cit. 2020-05-12.] Dostupné z: dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/projekty/usmrceni-hranice/dokumenty/zakon86-87-1950.pdf>.

82 ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – osobní spis, s. 9.

83 Tamtéž, s. 11.

84 Tamtéž, s. 14.

85 Ložisko Mníšek pod Brdy. In: *Zdarbuh.cz* [online]. 25. 6. 2018 [cit. 2020-05-12]. Dostupné z: <http://www.zdarbuh.cz/reviry/rd-pribram/lozisko-mnisek-pod-brdy-dul-skalka/>.

způsobil trestní čin neoznámení podle § 165 odst. 1 trestního zákona. Dále bylo v odůvodnění bráno za přitěžující okolnost jeho působení za druhé světové války na Balkáně a v Přední Asii, kde byl v kontaktu s řadou osob včetně Jaroslava Klabíka, který ho přemlouval k emigraci.⁸⁶ Hieke ve své výpovědi před soudem uvedl, že od 8. ledna 1952, tj. od svého zatčení, po dobu čtyř měsíců nebyl vyslýchán a poté onemocněl a musel být hospitalizován.⁸⁷ Při své obhajobě uvedl za hlavní důvod nena hlášení činnosti Jaroslava Klabíka, že ho bral spíše za mluvku, a k existenci neznámé osoby, které měl údajně vzorek rudy předat, byl skeptický.⁸⁸ Rozsudek lidového soudu ze dne 13. března 1953 zprostil Hiekeho viny.

O tom, jak byl očekáván svými nejbližšími, vypovídá dopis ze dne 31. března 1953, dochovaný ve spisu: *Drahý, čekáme opravdu denně, že přijedeš domů, protože minulé úterý bylo jednáno o Tvém propuštění – to jsem ti již psala – a bylo to schváleno. Zatím však Tvé spisy nedošly do příslušné kanceláře a my se nemůžeme dočkat, aby se to vyřídl. Píši o tom dnes také dr. Stož., aby za tím šel. Kdyby se stalo, a v pátek jsi byl ještě tam, píši Máně, aby k Tobě zašla, já totiž čekám, že přijedeš domů...*⁸⁹

Přes osvobozující rozsudek okresní prokurátor podal stížnost, která byla zamítnuta.⁹⁰

František Hieke usiloval o očištění svého jména a to se podařilo částečnou rehabilitací v roce 1956, kdy soudní cestou dokázal, že jeho odsouzení bylo protizákonné.⁹¹

František Hieke zemřel dne 17. února 1984 a je pohřben na starém hřbitově v hrobce rodiny Pazderníkovy v Mladé Boleslavi.⁹²

K plné rehabilitaci došlo po listopadu 1989, Hiekemu byla navrácena hodnost plukovníka. Dne 8. května 1991 obdržel in memoriam vyznamenání Řád Milana Rastislava Štefánika III. třídy.⁹³ Dále byl nositelem mnoha československých a spjeneckých řádů a vyznamenání. Například se stal držitelem Československého válečného kříže 1939, Československé medaile za chrabrost před nepřitelem, Československé válečné medaile Za zásluhy I. stupně, Československé vojenské pamětní medaile se štítkem SV-SSSR, Řádu Slovenského národního povstání I. třídy. Dále obdržel jugoslávská vyznamenání Zlatá medaile za chrabrost – Miloš Obilič, Srebr-

86 ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – osobní spis, s. 37.

87 Tamtéž, s. 33.

88 Tamtéž, s. 39. Tímto svoji předchozí výpověď odvolal před soudem s odůvodněním na svoje předchozí nervové rozrušení. Hiekemu to pomohlo ke zproštění viny.

89 AHMP, f. Okresní prokuratura Praha, spis. zn. 2 Pt 30/53. Dopis vložen do spisu.

90 Tamtéž, usnesení ze dne 24. 3. 1953.

91 HIEKE-STOJ, František, ref. 55, s. 579.

92 Hrob František Hieke-Stoj. In: Spolek pro vojenská pietní místa [online]. [Cit 2020-02-11.] Dostupné z: <https://www.vets.cz/vpm/7607-hrob-frantisek-hieke-stoj/>.

93 Řád M. R. Štefánika. Seznam nositelů. In: *Kancelář prezidenta republiky* [online]. 14. 12. 2012 [cit. 2020-02-18]. Dostupné z: <https://www.prazskyhradarchiv.cz/file/edee/vyznamena-ni/mrs3.pdf>.

ná medajla za chrabrost – Miloš Obilič. Mezi další vyznamenání a řády patří The 1939–1945 Star, The Africa Star, The Italy Star, Defence Medal a íránský řád – Homayom – Commandeur.⁹⁴

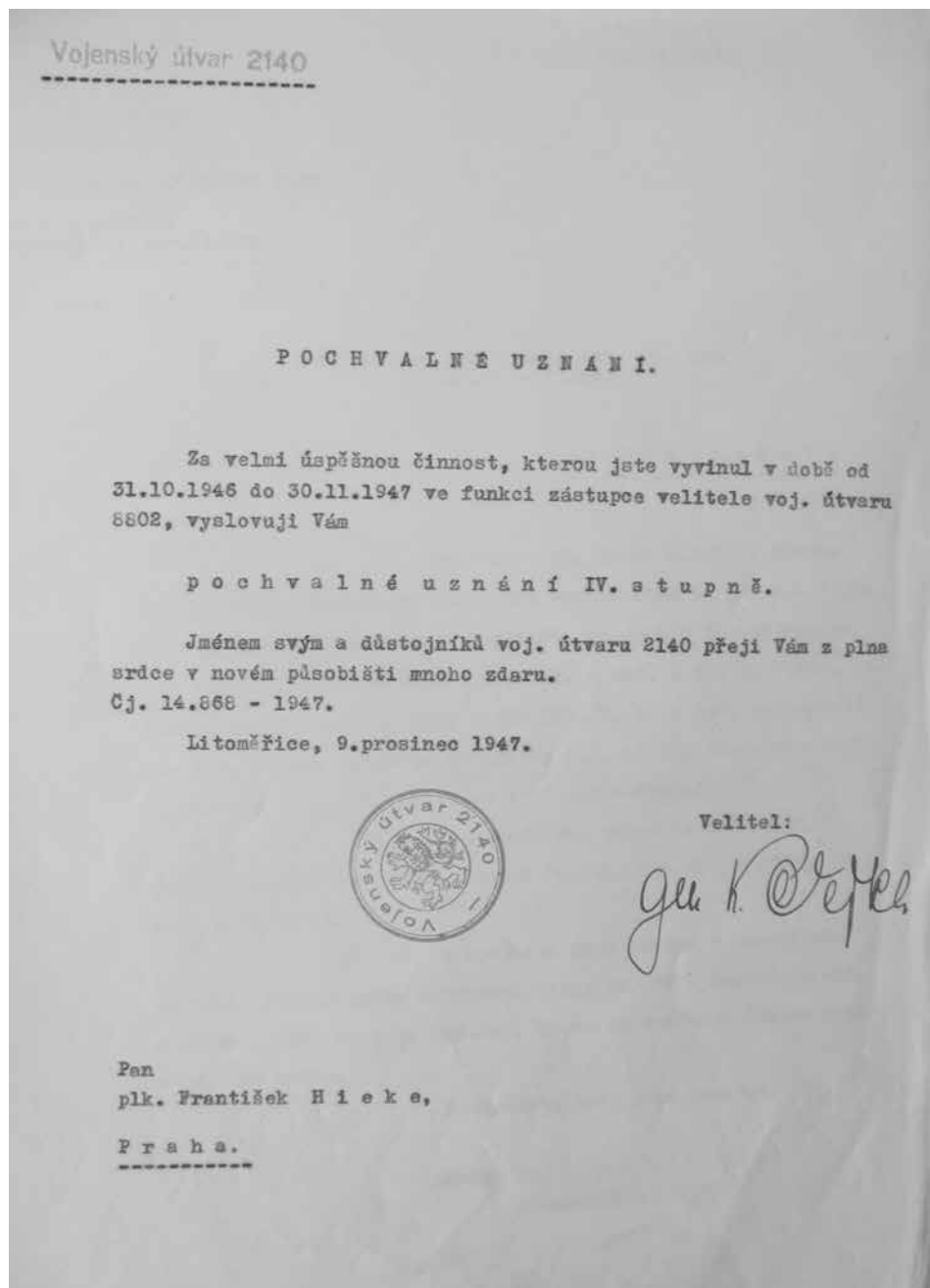
Závěrem lze říci, že takové osobnosti, jako byl František Hieke, tvoří naši novodobou vojenskou historii. Bojovaly za naši svobodu a demokracii a jejich čest spojená s láskou k vlasti se odrážela v jejich činech. Řada z nich po dvaceti letech československé samostatnosti opět riskovala své životy ve druhé světové válce. Po krátkém období třetí republiky a po uchopení moci komunisty se většině z nich nedostalo uznání a místo vděku se dočkaly perzekucí a šikany. Všichni tito lidé, kteří nezdali myšlenku svobody a národní samostatnosti, zasluhují naše uznání.

94 LÁNÍK, Jaroslav, ref. 4, s. 95.

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

Obr. 1: Čs. vojenský attaché v Teheránu plk. František Hieke (Fotoarchiv VÚA-VHA, snímek č. 66342)

Obr. 2: Pochvalné uznání pro Františka Hiekeho z 9. prosince 1947 (VHA – KL /kvalifikační listina/, snímek č. 7025)

2

P o t v r z u j í
 Dne
Mjr. Kunc

N Á V R H N A Z A T Č E N Í .

V Praze dne 4. ledna 1952.

Zjistil jsem při výslechu osob, zajištěných v akci " IRAN " závažné okolnosti, které svědčí o protistátní činnosti

Františka HIEKEHO-STOJE, nar. 3. 7. 1893
 v Koudnici nad Labem, národnosti české,
 stát.přísl. čsl, býv. plk. čs.armády, nyní
 v penzi, bytem Praha-Krč, čp. 635, Budějovická 69.

Jmenovaný František HIEKE-STOJ se dopustil dle výpovědi zajištěného Jaroslava KLABÍKA provokace ústavních činitelů.

KLABÍK dále sdělil ve své výpovědi, že KAREL měl zájem o plk. STOJE a jiné vyšší důstojníky, pro využití v zahraničí. STOJE hodlal umístiti v Jugoslávii místo LAUŠMANA.

Výpověď KLABÍKA byla potvrzena PEKÁRKOVOU, též zajištěnou v rámci akce " IRAN ".

STOJ po dobu působení v Teheránu záměrně sabotoval spolupráci čs. vojenské mise se sovětským vyslanectvím.

Na základě shora uvedeného zjištění

n a v r h u j í ,

aby František HIEKE-STOJ byl zatčen, vykonána u něho domovní prohlídka a dodán do vyšetřovací vazby a okamžitě zahájen výslech k jeho trestné činnosti.

Vyšetřující pracovník :
Mjr. Kunc

Velitel oddělení 2 :
Velitel Šupa

La Velitel sektoru 3 :
Mjr. Kunc

Obr. 3: Návrh na zatčení Františka Hiekeho ze 4. ledna 1952 (ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – osobní spis, snímek č. 152313)

Obr. 4: Vězeňská fotografie Františka Hiekeho (ABS, f. Vyšetřovací spisy, arch. č. V-971 MV, Hieke František – osobní spis, snímek č. 150710)